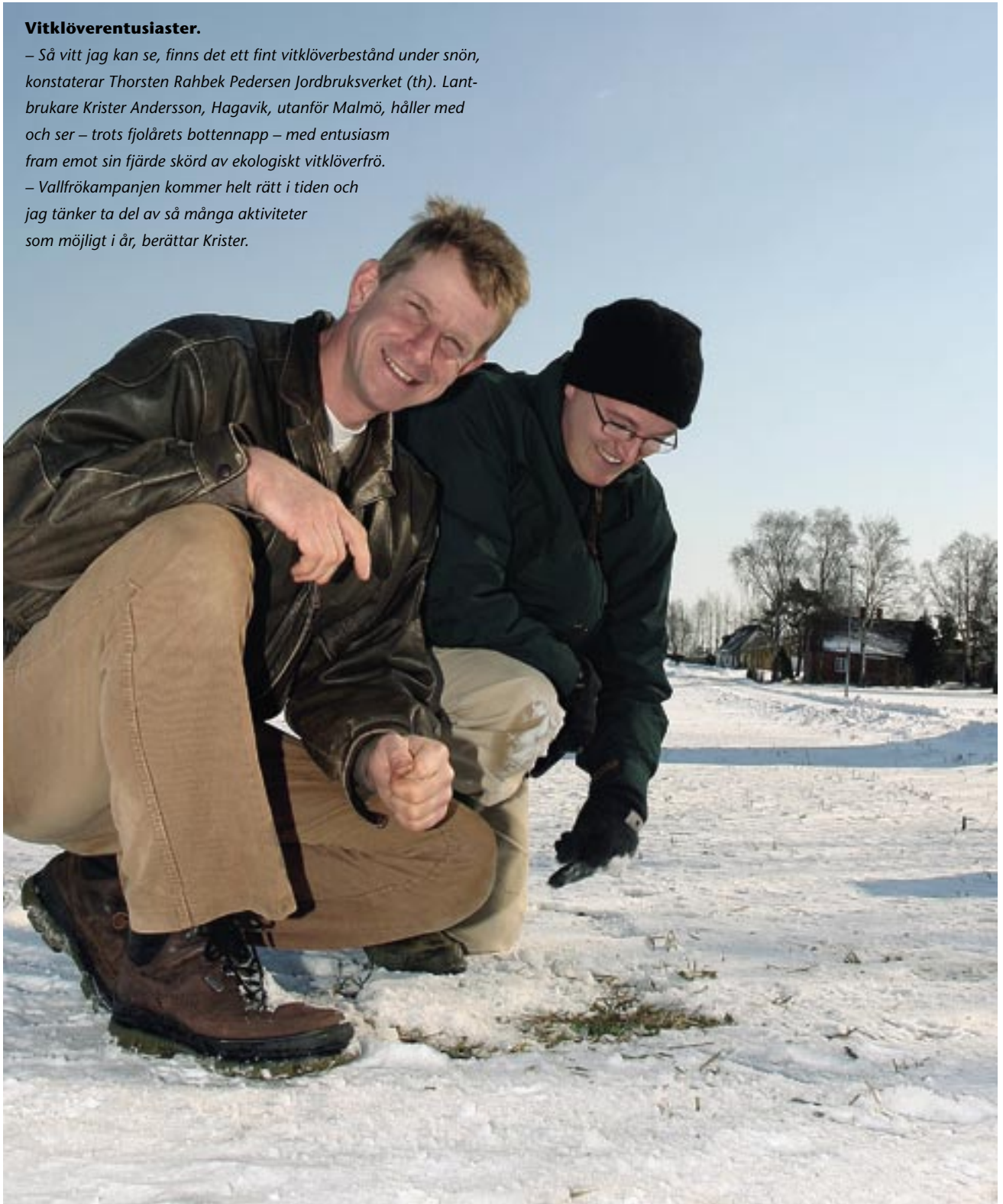

Botemedlet mot ekologisk växtvärk

Vitklöverentusiaster.

– Så vitt jag kan se, finns det ett fint vitklöverbestånd under snön, konstaterar Thorsten Rahbek Pedersen Jordbruksverket (th). Lantbrukare Krister Andersson, Hagavik, utanför Malmö, håller med och ser – trots fjolårets bottennapp – med entusiasm fram emot sin fjärde skörd av ekologiskt vitklöverfrö.

– Vallfrökampanjen kommer helt rätt i tiden och jag tänker ta del av så många aktiviteter som möjligt i år, berättar Krister.

Odlingen av ekologiskt vallfrö ökar explosionsartat. En kampanj genomförs 2005 för att öka säkerheten i odlingsgrenen som präglas av odling i nya odlingsområden och hos relativt oerfarna vallfröodlare. Kampanjen samordnas av Thorsten Rahbek Pedersen på Jordbruksverket och omfattar bland annat odlarbrev, fältvandringar, forskning och försök.

*Text och foto: Hans Jonsson,
Svensk Frötidning*

Växtvärk – ja, det är onekligen en bra beskrivning på dagsläget för den ekologiska vallfröodlingen. Arealen har på några få år rusat upp från hundra hektar till över tusen hektar i fjol. I år väntas arealen landa på nästan två tusen hektar. Vari består då värken? Jo, den går att finna i faktumet att en stor del av odlingarna hamnar i regioner där man tidigare inte odlat vallfrö. Odlingen hamnar även till stor del hos nya oerfarna vallfröodlare. Det är i och för sig inget fel i det, men det finns få grödor där goda odlingsresultat är mer intimt förknippade med odlingserfarenheter än i vallfröodling. Det gäller såväl den enskilde lantbrukaren, som den samlade erfarenheten i en bygd.

Botemedel mot växtvärk

Enligt läkarvetenskapen lindras växtvärk bäst med massage och värme, men även värxpiller. Kemiska piller är otänkbart i detta sammanhang... så det som återstår är massage och värme. Värme kan vi likställa med det engagemang och den omtanke varmed en vallfröodling måste behandlas.

Hur kommer massagen in i bilden? Låt oss se det som hjärnmassage, behandling och bearbetning av alla med intresse i ekologisk vallfröodling. Denna behandling är högaktuell och lanseras un-

der den lite torra rubriken "Kvalitet och stabilitet i den ekologiska vallfröproduktionen 2005".

Dags att avsluta metaforfrossan och låta Thorsten Rahbek Pedersen, SJV i Alnarp, beskriva årets intressanta satsning på ekologisk vallfröodling.

– Min huvuduppgift är att samordna kampanjen som bland annat består av många lokala initiativ i form av rådgivning och fältförsök men även utvecklingsprojekt som drivs centralt av Jordbruksverket, berättar Thorsten Rahbek Pedersen.

Projektet samordnas av SJV

Thorsten är projektledare och samordnare för årets kampanj. Det är Jordbruksverket, utsädesföretagen, Frö- och Oljeväxtodlarna, hushållningssällskapen och länsstyrelserna som samlar sina krafter för att "öka stabiliteten och kvaliteten i den ekologiska vallfröproduktionen".

– Det är verkligen läge att göra ett samlat grepp för den ekologiska vallfröodlingen, fortsätter Thorsten Rahbek Pedersen, SJV i Alnarp entusiastiskt.

Samlingspunkt för informationen blir Jordbruksverkets hemsida där man bland annat kommer att informera om aktiviteter på gång, pågående försök samt resultat av tidigare försök. Där kommer man även att kunna anmäla sig till de odlarbrev som kommer att skickas

ut under perioden mars – oktober.

– Vi lägger stor vikt vid odlarbrevet, påpekar Thorsten Rahbek Pedersen. De skall vara konkreta och våga sticka ut hakan. Vi vill verkligen att de ska ge något av värde för odlarna.

Lokala initiativ

Listan över aktiviteter är imponerande lång. Det handlar om:

- Vallfröskola" i Skåne, Västergötland och Örebro
- Fältförsök och deltagardriven forskning
- Skördedemonstrationer
- Maskininventering
- Studieresa för rådgivare
- Studieresa för lantbrukare
- Temadagar
- Odlarbrev
- Uppdaterat och nytt informationsmaterial

– Vår ambitionsnivå kan tyckas väldigt hög, men den är helt klart realistisk, säger Thorsten Rahbek Pedersen som fortsätter med att påpeka att alla är mycket välkomna att delta i någon form. Även konventionella odlare som är intresserade av ekologiskt vallfrö.

"Vallfröskolan" organiseras av HS Kristianstad, HS Väst och HS Örebro och är främst avsedd för odlare med begränsade erfarenheter av ekologisk vallfröproduktion. Man träffas några gånger under säsongen för att dela med sig av erfarenheter kring etablering,

FAKTA: Kampanj i ekologisk vallfröodling 2005.

SYFTE: Öka den certifierade ekologiska odlingen på slättbygden för att bidra till miljömålen "Ett rikt odlingslandskap" och "Giftfri miljö".

MÅL: Ökad skördenivå. Färre ogräsfrö i levererad frövara. Färre antal kasserade fält på grund av ogräsproblem och etablering. Bättre skördeteknik.

VERKSAMHET: Vallfröskola, fältvandringar, skördedemonstrationer, maskininventering, studieresor, odlarbrev, hemsida på www.sjv.se, informationsmaterial, fältförsök m.m.

PROJEKTLEDNING: Jordbruksverket, Thorsten Rahbek Pedersen, thorsten.pedersen@sjv.se, tfn 040-41 52 82.

ogräsbekämpning och skörd. Den deltagardrivna forskningen däremot har tyngdpunkten på erfarna odlare som utvecklar sina idéer och erfarenheter tillsammans med rådgivare och forskare. Fältförsöken finansieras av Ekoforsk och har tyngdpunkten på etablerings- och ogräsbekämpningsfrågor.

– Vi prioriterar ogräsfrågorna högt i projektet. I fjol fick alltför många odlingar kasseras på grund av stor ogräsförekomst, konstaterar Thorsten Rahbek Pedersen bekymrat.

Men det skall förhoppningsvis såväl försöks- som informationsverksamhet råda bot på. Alla som har kontrakt på ekologiskt vallfrö får automatiskt odlarbreven. Ett stort antal skördedemonstrationer kommer att genomföras, bland annat i Skåne, Väster- och Östergötland, Örebro, Sörmland, Västmanland, Uppland och kanske Halland, Värmland och Gotland!

– Jag känner till timotejfröodlingar där två tredjedelar av skörden blåste bort i fjol bara på grund av att de inte stränglades.

Ekologiskt gräsfrö lidar tyvärr ofta av kvävebrist. Detta innebär att axen ibland står rakt upp även när grödan är mogen och därmed finns det stor risk för spill om det regnar och blåser. Hade de känt till att strängläggning är en säkrare odlingsmetod hade vi kunnat undvika detta, noterar Thorsten Rahbek Pedersen.

Ett nog så tydligt exempel på vikten av att sprida kunskap till nya odlare och därmed nå säkrare odlingsteknik och bättre resultat. ■

Thorsten Rahbek Pedersen

Aktuell som samordnare och projektledare för projektet: "Kvalitet och stabilitet i den ekologiska vallfröproduktionen 2005". Thorsten är dansk agronom och har arbetat som växtodlingsrådgivare på Bornholm i sex år. Han har stor erfarenhet av såväl ekologisk odling som vallfröodling. Hans tjänst på Jordbruksverket omfattar samordningsansvar för rådgivningen inom ekologiskt lantbruk i sydligaste Sverige.